

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

הוא	ישראל	שחטא	פי	על	א.א.ף
1.....					
ומגיד	חוזר	אינו	שוב	שהגיד	ב.כיון
1.....					
ג. היה רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין אותו את בנדיו האיש מכסין אותו מלפניו ... האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. 1..... 3					

דף מד.

א. אף על פי שחטא ישראל הוא

ישראל שחטא ישראל הוא לכל דבר, אבל הפורש מן הצבור ועוזב ה"ו מערכות אלהים חיים רבו הפוסקים לדונו כנכרי¹.

דף מד:

ב. כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד

¹ עיין תשובות מהר"ם בר ברוך מרוטנבורג סי' תתקכ"ח שהביא בשם הגאון מאור הגולה כך הראוני מן השמים שהמשימה אינו יורש את אביו מ"ט כיון דאשתמד נפיק מקדושתיה דאבוהו ולא מיקרי זרעו כו' ובהע' שם ציין למרדכי קדושין רמז תצ"ב שכן פסק רב צדוק גאון ורבינו חננאל, וכן הביא הרא"ש בתשובה כלל יז סי' יו"ד מתשובת רבנא משולם בן רבינו קלונימוס שמוחלף אינו יורש את אביו (אמנם לדעת כמה מרבוותא זהו רק משום קנס), ובמרדכי יבמות רמז כ"ט מביא מתשובות הגאונים ביבם מומר שאינו זקוק ליבום ולחליצה וע' אהע"ז סי' קנ"ז סע' ד, ויעוין בזהר חדש תצא (נ"ט א) הא דאמרן כי ישבו אחיו יחדיו ר' יצחק אמר כי ישבו אחים שיכירו בלבם שהם אחים, וע' אונקלוס פ' בא י"ב מ"ג פס' כל בן ניכר לא יאכל בו שמתרגם כל בר ישראל דאסתלק, שאין לו בית אב בישראל, ע' יבמות ע"א רע"א, ובנין אב מפס' יחזקאל כל בן נכר ערל לב, וע' זבחים כ"ב ב בן ניכר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים, וע' או"ח סי' קפ"ט דמומר אינו בכלל בן ברית ומש"כ בס' נפש חיה שם, וכל זה כשעשה כך מרצונו אבל כשלא עמד בנסיון בזמן השמדות נדון כישראל לכל דיניו, ע' שו"ת מהרשד"ם אהע"ז סי' קצ"ט, מהרי"ט אהע"ז סי' י"ח ע"ד האנוסים ובמהר"ם מיניץ סי' ק"ה ומאמר מרדכי סי' כ"ד, וע' בס' חסידים סי' ק"צ מי שהלך מתורת ה' ומת כו' ובהנהותי מקור חסד שם, וכאמור זהו רק באברים שנכרתו ונתבדלו מקהל ישראל אבל המומר לעבירות אפי' כשאינו בר זביחה בכל זאת בן ברית הוא ועמש"כ בס' נפש חיה סי' קס"ט סע' ב.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר במסכת כתובות דף יח: וב"ב דף קסח: שהמעיד עדות² בין בדיני ממונות, ובין בדיני נפשות בבית דין, אינו יכול לחזור בו מעדותו הראשונה, כיצד, אמר מוטעה הייתי, שוגג הייתי ונזכרתי שאין הדבר כן, לפחדו עשיתי אין שומעין לו, אפילו נתן טעם לדבריו. שכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד, ודנים על פי עדותו הראשונה³.

אולם אם חזר ואמר דבר שמוכח שטעה, כגון שהוקיקוהו בי"ד להביא עדים שאינו רמאי והלך והביאם, ואמר להם הבי"ד יודעים אתם בו שהוא רמאי ואמרו העדים הן, ואמר להם הבעל דין וכי רמאי אני ואמרו לו לא אמרנו אלא שאינך רמאי, כבר התבאר במסכת ב"מ דף כח: ששומעין לדבריהם האחרונים, משום דמסתמא אין אדם מביא עד להביא חובתו ובודאי טעו בדבריהם, ואין זה חוזר ומגיד, וכן בכל טעות שהעדים מצויים לטעות בו נאמנים הם בעצמם ואין בזה משום חוזר ומגיד.

דין זה, שאין העד חוזר בו מעדותו הראשונה, נוהג בין שהיתה עדותו על פה, ובין שהיתה עדותו בשטר, שעדים החתומים בשטר נעשה כמי שנחקרה עדותם בית דין.

חזר בו העד מעדותו תוך כדי דבור, הרי הוא כדיבור, ויכול לחזור בו⁴.

לפיכך עדים הבאים לקיים ואשרר חתימתם על השטר אינם נאמנים לומר פסולים היינו אלא כשאמרו בתוך כדי דיבור לאמירתם כתב ידינו הוא זה, אבל אם אמרו לאחר כדי דיבור אינם נאמנים⁵, שכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד.

² רמב"ם עדות פ"ג ה"ה מוש"ע חו"מ כט א.

³ ועי' ס' העימור אות ק' קבלת העדות (סא א) בשם תשובה: עדותן הראשונה והאחרונה במלה, ועי' באור הר"י פערלא לרס"ג ל"ת לד"ה ועכ"פ (הא"), שפשוט שזו ט"ס, ושהג"י במרדכי סו"פ זה בורר, בשם העימור עדות הראשונה קיימת, וכן הוא בב"י חו"מ ס' כט

⁴ עי' כתובות לג א ושבועות לב א, ועי' ריב"ש ס' רסו; שאילתות שאילתא סח; בה"ג ס' נב; עי' רש"י כתובות יח ב (ד"ה כיון) ותוס' שם (ד"ה הרי), ורש"י סנהדרין לב ב (ד"ה והא) ותוס' שם (ד"ה היכי), ועי' הגר"א חו"מ ס' כט ס"ק ד; ב"י חו"מ שם מהודש יא; רמ"א שם א, וסמ"ע שם ס"ק א, ועוד. ועי' הנ"ל, אם חזרה בתוכ"ד מועילה מן התורה או מדרבנן, ושי"ס שאע"פ שלענין שאר ענינים תוכ"ד דרבנן, לענין עדות הוא מה"ת. ועי' ברכת שמואל כתובות ס' כד אות א בשם הגרנ"ט והי"ר שקאפ כתובות ס' נב, אם כשהורים בתכ"ד יש להם עדיין תורת עדות, או שנאמנות בעלמא היא.

⁵ שו"ע ונו"כ שם מו לו וסמע צט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואף על פי שבתוך כדי דיבור יכולים העדים לחזור לגמרי מעדותם⁶, מכל מקום הוצרכו להפה שאסר הוא הפה שהתיר, מפני שאלו אינם חוזרים בהם ומודים שכתב ידם הוא אלא שאומרים פסולים היו, ונאמנותם לעקור עדותם היא משום הפה שאסר.

עדים שהעידו על אדם שהוא חייב ממון לחבירו, ולאחר מכן חזרו בהם ואמרו עדות שקר העדנו, אף על פי שאינם נאמנים לחזור ולהעיד על בעלי הדין, נאמנים הם לגבי עצמם שאדם נאמן על עצמו יותר ממאה עדים⁷ – וחייבים הם לשלם לו מה שהפסיד על ידם⁸ משום דין גרמי, שהמודה שגרם היזק משלם על פי עצמו שהרי הודו שהעידו שקר וגרמו לאבד ממונו של זה⁹.

ג. היה רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין אותו את

בגדיו האיש מכסין אותו מלפניו ... האיש נסקל ערום ואין

האשה נסקלת ערומה

כבר התבאר לעיל דף מג. שכיצד מצות הנסקלין¹⁰, רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין את המחוייב סקילה בגדיו¹¹ ומכסין ערותו מלפניו¹²,

⁶ היינו כיון שאינו מקויים.

⁷ ביאור הגר"א חו"מ כט טו

⁸ ועיי' שו"ת הרשב"ש סי' תסג, בד' העיטור אות ק, שאם יש לעדים במה לשלם, עדותם הראשונה במלה, ואין יכול התובע ליפרע מהנתבע אלא יפרע מהעדים, וצ"ב, ועיי' באור הר"י פערלא לרס"ג ל"ת לד ד"ה ועכ"פ

⁹ שו"ת הרא"ש כלל נח סי' ו, והובאה בטור חו"מ סי' מו; שו"ע חו"מ שם ב, ועיי' ש"ך שם סי' לח ס"ק א.

¹⁰ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק טו הלכה א

¹¹ פסק כחכמים (סנהדרין מ"ה ע"א) דאמרי הואיל וכתוב ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה, בזיונא דאינש עדיפא ליה טפי מניהא דגופא, שאם אין רוצה לכסות בשרו אינו נרגש כלל מזה, ואין לו בזיון, דבזיון הוא הרגש פנימי בנפש וכי יקר אצלו ממונו מבזיונו אין זה בזיון אצלו, אבל לעולם בזיונא דאתא מעלמא גדולה מצער בעלמא, ולכן מצאנו דכבוד הבריות דוחה לדבר תורה בשב ואת, ולכן אלו היה כלאים כשהיה לבוש בשוק שב ואל תעשה היה נדחה מפני כבוד הבריות, כדאמרו ברכות פרק מי שמתו (י"ט ע"ב), ומצטער לא מצאנו דנדחה שום מצוה מפני צערא, אדרבא בסוכה דוקא כתיב תשבו כעין תדורו, למיפטר מצטער (סוכה כ"ה ע"ב), ובליילה ראשונה יש פוסקים דאינו נפטר, דממצה ילפינן, אין זה רק כמו שבארנו, דבזיון גדול מצטער, ודוק, ובוזה בטלו דברי מי שרצה לפקפק דמצטער יהיה מותר בכל איסורים דדבריהם, מקו"ח דמשום בזיון נדחה כל לא תעשה דדבריהם, כדאמר בפ' מי שמתו שם דכבוד הבריות דוחה לא תעשה דשבת דמשום לא תסור, ובכ"מ. והרבה היה להאריך, אך שאכ"מ, ולא באתי רק להרום הראיה שהתפאר בה המחבר הנ"ל בספרו סימן ר"פ, כמש"ב. אור שמח שם.

¹² אף על פי שהוא מכוסה מלפניו קראוהו ערום. כסף משנה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואין האשה נסקלת ערומה¹³ אלא די לה בחלוק אחד¹⁴ כמו שהתבאר
במסכת סוטה דף כג:

¹³ דניחא לה שלא תתבזה אף על גב דאית לה צערא דגופא דאם תסקל בלבוש שוהה למות והרי זה בכלל ברור לו מיתה יפה דאפי' בשעת מיתה לא ניחא לה דתתבזה. רדב"ז שם
¹⁴ לחם משנה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

